

Za Ludmilou Rejmánkovou a Janou Achovou

V minulém roce jsme se rozloučili se dvěma výraznými postavami katedry ruského jazyka a literatury Pedagogické fakulty UHK PhDr. Ludmilou Rejmánkovou, CSc., (+ 7. 2. 2017) a PhDr. Janou Achovou, CSc. (+ 11. 5. 2017).

Ludmila Rejmánková se narodila 13. srpna 1923 v Praze, dětství strávila v Mukačevě, kde její otec působil jako lékař. Svá středoškolská léta prožila dílem v tomto městě na Podkarpatské Rusi, dílem v Prostějově, odkud se pak stěhuje do salonu republiky – Hradce Králové. Vysokoškolské vzdělání získává nejprve na PdF UK, kde vystudovala obor čeština – dějepis, a posléze na Vysoké škole ruského jazyka v Praze, na níž úspěšně ukončila studium oboru ruština – čeština. Již během studia pracovala na středních školách v Hradci Králové (na učňovské škole, Dívčím reálném gymnáziu a na Gymnáziu J. K. Tyla). Významným rokem v její učitelské kariéře se stal rok 1950, kdy přechází na královéhradeckou Pedagogickou školu, jež tehdy připravovala učitele prvního stupně ZŠ, čímž zahajuje své dlouholeté působení v oblasti výchovy a vzdělávání budoucích učitelů. V r. 1959 se vydává na dráhu vysokoškolské učitelky, když přechází na právě založený Pedagogický institut, kde byla první ruštinářkou. V r. 1965 je jedním ze zakládajících členů hradecké pobočky Jazykovědného sdružení, v níž za celou svou kariéru proslovala mnoho přednášek a po dlouhá léta pracovala v jejím výboru. V r. 1969 získává titul PhDr. a v r. 1975 obhájí kandidátskou disertaci na téma *Výstavba ruského dialogu a uplatnění výsledků jeho zkoumání při přípravě studentů rusistiky na pedagogické fakultě*.

Na Pedagogické fakultě v Hradci Králové, jak už to na pedagogických fakultách bývá, vyučovala různým rusistickým disciplínám podle potřeby pracoviště, jejím hlavním oborem se však stala ruská syntax, v níž dosáhla řady úspěchů. Své snažení napřela zejména na zohlednění hovorové

ruštiny a komunikativní zaměření při přípravě budoucích pedagogů. Byla členkou výzkumné skupiny Z. F. Oliveria, jež se zabývala uplatněním současné mluvené ruštiny ve výuce. Tyto snahy ji přivedly k výzkumu dialogu. Byla také členkou rusko-české skupiny, která pod vedením O. A. Laptěvové zkoumala vědecký a odborný projev v ruštině. Výsledky svého výzkumu shrnula v příspěvku *Диалогическая речь на темы специальности* v publikaci *Современная русская научная речь* (Том III. Текстовые лексико-грамматические и словообразовательные особенности. Москва 1993).

L. Rejmánková je známá též jako autorka a spoluautorka skript a učebnic. Celý seznam titulů, jež napsala nebo na nichž se podílela, čítá devět položek (když nepočítáme metodické příručky). Za všechny jmenujme alespoň *Диалогические упражнения по синтаксису русского языка* (Učební texty vysokých škol, Hradec Králové 1973), *Коммуникативные упражнения по синтаксису русского языка* (Učební texty vysokých škol, Hradec Králové 1981), byla spoluautorkou dvou učebnic ruštiny pro 7. ročník a jedné pro 8. ročník ZŠ.

Doktorka Rejmánková během svého života prožila období, která byla pro její práci příznivější, ale i taková, kdy musela nepříteli osudu zvládat svou nezměrnou houževnatostí, pracovitostí a zejména obrovským zapálením pro svůj obor. Všechny nepříznivé momenty překonala nejen díky svému nezdolnému optimismu, ale i díky racionálnímu přístupu k řešení pracovních a odborných problémů. Po dlouhá desetiletí zůstávala stálíci na nebi české rusistické lingvistiky a byla vždy zářným příkladem pro nás mladší.

Jana Achová se narodila v Batňovicích 14. srpna ve válečném roce 1943. Středoškolské vzdělání získala na Jedenáctileté střední škole v Úpici, poté studovala v letech 1960–1965 na Filozofické fakultě UK v Praze obor ruský jazyk a literatura a český jazyk a literatura. Titul PhDr. získala v r. 1980 na FF UP v Olomouci v oboru teorie a dějiny ruské a sovětské literatury a vědeckou hodnost kandidátky věd tamtéž v r. 1988 v oboru teorie a dějiny slovanských literatur.

Po ukončení vysoké školy zahájila své pedagogické působení na SZTŠ veterinární v Hradci Králové – Kuklenách, v r. 1976 přechází na katedru

ruského jazyka a literatury Pedagogické fakulty v Hradci Králové, kde pracovala až do svého odchodu do důchodu v r. 2006 a kde vypomáhala i jako důchodkyně. Již v r. 1962 začíná její tlumočnická praxe. Jako tlumočnice působila v různých institucích (Pražská informační služba, Ústřední správa rekreační péče Praha, OV a KV SČSP v Hradci Králové, Krajský soud v Hradci Králové). Tlumočnickou a překladatelskou práci vykonávala téměř do posledních dní svého života.

Odborná veřejnost zná Janu Achovou především jako literární vědkyni zabývající se zejména ruskou a sovětskou literaturou, ovšem využívající i své znalosti z druhého oboru svého vysokoškolského studia – české filologie. Zajímala ji témata jako recepce českých autorů v Rusku, rusko-české a česko-ruské kulturní a literární vztahy, ruská satira 20. století (Možajev, Šukšin, Vojnovič), je autorkou monografií *Dva typy vesnické prózy*, v níž porovnává dílo Vasilije Bělova a Valentina Rasputina, a *K typologii ruské prózy o vesnici (60.–70. léta)* a spoluautorkou několika učebnic. Publikovala desítky článků v odborných časopisech a vědeckých sbornících, je autorkou řady recenzí.

V Janě Achové jsme ztratili milou a obětavou kolegyni, výbornou učitelku, která se podílela na přípravě několika generací učitelů ruského jazyka a literatury. Byla člověkem, jenž si vždy uvědomoval, jak je svět nedokonalý, člověkem, který dobře věděl, kolik je v životě strastí a bolestí, ale přesto vždy rozdával optimismus, který měl víru v možnost spravedlivějšího uspořádání světa a neztrácel naději, že se svět, byť pomalu a těžce, pohybuje směrem ke šťastnějším zítřkům.

Milé naše zesnulé kolegyně! Budete dále žít v naší paměti a v našich srdcích. Váš zápal pro ruskou filologii byl pro nás vždy příkladem a Bůh nám pomáhej držet prapor hradecké rusistiky minimálně v té výši, do níž vy jste jej pozvedly.

Jindřich Kesner